

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень	Форма навчання	Денна	Навчальний рік/семестр	2-й рік/ IV семестр
----------------------	-------------------------------	----------------	-------	------------------------	---------------------

СИЛАБУС

Назва навчальної дисципліни	Історія української літератури першої половини ХХ століття
Кафедра	Філології (українське відділення)
Освітня програма	Освітня програма підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 «Середня освіта (Українська мова і література)»
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/семінарські, лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни (обов'язкова чи вибіркова): обов'язкова Кількість кредитів: 4 Лекції: 20 Семінарські/практичні заняття: 28 Лабораторні заняття: Самостійна робота: 68
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Кордонєць О.А. кандидат філологічних наук kordonets.oleksandr@kmf.org.ua
Пререквізити навчальної дисципліни	Фольклор (усна народна творчість), давня українська література, історія української літератури ХІХ століття, історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст., вступ до літературознавства
Анотація дисципліни, мета та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, основна тематика дисципліни	При вивченні курсу новітньої української літератури необхідно зважати на специфічні особливості розвитку літератури в першій половині ХХ ст. Весь культурно-мистецький процес в Україні пережив за цей час періоди піднесення і спаду. Їх можна окреслити такими часовими межами: 20-30-ті роки – період національного визволення, державного становлення та знищення національного відродження та 40-50-ті роки. Попри ідеологічну заангажованість та тиск тоталітарного режиму, в літературі цього періоду були й численні здобутки, твори, які репрезентували самотність національної духовної традиції. Предметом курсу є літературний процес першої половини ХХ ст. Метою курсу є осмислення

основних закономірностей розвитку української літератури цього періоду, у виявленні домінуючих прикмет творчості представників різних літературних напрямів, угруповань, в усвідомленні протистояння тоталітарним тенденціям кращих представників красного письменства. Крім іншого, цей курс має на меті ознайомити студентів-філологів із науковими фактами і явищами українського письменства першої половини ХХ ст., виробити у них вміння, керуючись принципами історизму, сприймати життєві факти і події, зображені в художньому творі, дати їм об'єктивну ідейно-естетичну обґрунтовану оцінку з позицій загальнолюдських, морально-етичних цінностей.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **загальних компетентностей**:

ЗК 1. Здатність усно й письмово спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійній діяльності.

ЗК 2. Здатність системно аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, цінувати його культурно-історичні та морально-етичні надбання та сприяти розв'язанню актуальних загальнодержавних і суспільних завдань.

ЗК 3. Здатність до критичного мислення й ціннісно-світоглядної реалізації особистості. Здатність учитися впродовж життя й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел; використання інформаційних і комунікаційних технологій, зокрема для вирішення стандартних завдань професійної діяльності.

ЗК 5. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 6. Здатність діяти із соціальною відповідальністю, розуміти основні принципи буття людини, природи, суспільства.

ЗК 7. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Цінування мультикультурності та повага до неї.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **фахових компетентностей**:

ФК 4. Здатність характеризувати загальні властивості літератури як мистецтва слова, закони побудови художнього твору, особливості письменницької праці, літературні стилі, наукові методи і школи в літературознавстві.

ФК 5. Здатність аналізувати основні тенденції розвитку світового літературного процесу та українського письменства.

ФК 6. Системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.

ФК 7. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формах, у різних жанровостильових різновидах спілкування.

ФК 8. Здатність розуміти сутність й соціальне значення майбутньої професії, основних проблем дисциплін, що визначають конкретну філологічну галузь, їх взаємозв'язку в цілісній системі знань.

ФК 9. Здатність організувати і здійснювати навчально-виховний процес з української мови і літератури та світової літератури.

ФК 11. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність вільно володіти українською мовою, адекватно використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й

мовленнєву компетенції в процесі фахової і міжособистісної комунікації, володіти різними засобами мовної поведінки в різних комунікативних контекстах.

ФК 14. Здатність самостійно аналізувати мовний і літературний матеріал та робити висновки.

ФК 16. Здатність ефективно і компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (наукові панелі, конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в професійній (освітній) сфері.

ФК 17. Дотримуватись принципів академічної доброчесності

Очікувані програмні результати навчання після закінчення курсу «Історія української літератури першої половини ХХ ст.»:

ПРН 1. Використовувати українську мову як державну в усіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

ПРН 2. Аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти з історії України та сучасного суспільного життя.

ПРН 7. Застосовувати філологічні знання для розв'язання професійних завдань.

ПРН 13. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефхівцями (зокрема представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички.

ПРН 15. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

ПРН 16. Уміння визначати художню своєрідність творів та творчості письменника загалом із використанням системи основних понять і термінів літературознавства.

ПРН 17. Уміння розуміти закономірності літературного процесу, художнього значення літературного твору у зв'язку з суспільнолітературною ситуацією, літературною критикою і літературною епохою.

ПРН 18. Знання кращих творів української і світової літератури.

Знання з предметної галузі включають:

- предмет, об'єкт та завдання історії української літератури;
- основні етапи формування історії української літератури як наукової дисципліни;
- специфіку співвідношення літератури з фольклором, іншими видами мистецтва, історією, філософією, релігією;
- теоретичні засади, методи та методика вивчення курсу історії української літератури;
- особливості впливу філософських ідей на розвиток української літератури;
- знання художніх творів, розуміння сучасних наукових підходів до їх аналізу;
- основні положення літературознавчих праць;
- творчі біографії письменників, характерні особливості їхнього індивідуального стилю;
- основні тенденції розвитку поезії, прози та драматургії;
- об'єктивні процеси взаємовпливів і взаємодії української та зарубіжної літератур;
- обсяг та проблемні питання шкільного курсу української літератури.

Когнітивні компетентності включають:

- здатність використовувати знання для аналізу літературних, культурних, суспільно-історичних явищ;
- володіти здобутими теоретичними знаннями та практичними навичками для аналізу літературознавчих процесів;
- здатність установлювати специфічні та загальні особливості літературних, культурних явищ;
- оперувати здобутками літературознавчої науки;
- володіти вмінням аналізувати, порівнювати, робити висновки, дискутувати.

До практичних умінь та навичок входять:

- вміти сприймати і аналізувати твір у його формально-змістовій єдності.
- вільно користуватися системою знань з історії української літератури першої половини ХХ ст.;
- виокремлювати основні напрями української літератури першої половини ХХ ст., орієнтуватись у її загальній проблематиці, знати сюжетні особливості та героїв вивчених епічних та драматичних творів;
- розкривати суть та особливості модернізму як основного літературного напрямку цього періоду, давати характеристику модерністських течій;
- користуватися літературно-критичною термінологією;
- аналізувати художні твори під кутом зору сучасної методології та літературознавчих досліджень;
- усвідомлювати об'єктивну цінність того чи іншого українського письменника для сучасного читача, знати творчі біографії авторів, характерні особливості індивідуального стилю;
- порівнювати і знаходити спільні риси та відмінності в українській та європейських літературах епохи другої хвилі модернізму.

Тематика дисципліни

Художній процес в Україні 20-30-х та 40-50-х років. Розвиток лірики. Основні тенденції розвитку української літератури першої пол. ХХ ст. Художній процес 20-30-тих років: Здобутки й прорахунки. Літературний процес часів Другої світової війни (1941-1945) та повоєнного десятиліття. Розвиток лірики в українській літературі першої половини ХХ ст. Символізм в українській літературі. Лірика Павла Тичини. Неокласицизм в українській літературі. Творчість Максима Рильського та інших неокласиків. Неоромантизм 20-30-х років. Творчість Володимира Сосюри. Футуризм в українській літературі. Творчість Михайля Семенка. «Празька школа». Життєвий і творчий шлях Є.Маланюка. Ідейно-художня своєрідність лірики «пражан» (О.Теліга, Л.Мосендз, І.Ірлявський та інші).

Розвиток прози та драматургії. Розвиток української прози першої половини ХХ ст. Творчість Миколи Хвильового. Новаторство новелістики Григорія Косинки. Інтелектуалізм та психологізм прози Валер'яна Підмогильного. Творчість Юрія Яновського та Гната Михайличенка. Поетика експресіонізму в кінематографічній

	<p>та літературній творчості Олександра Довженка. Життєвий та творчий шлях Остапа Вишні. Розвиток української літератури в діаспорі. Романістика Уласа Самчука та Івана Багряного. Проблематика та ідейно-художня своєрідність прози В.Барки. Роман «Жовтий князь». Життєвий та творчий шлях Бориса Антоненка-Давидовича. Особливості розвитку української драматургії першої половини ХХ ст. Розвиток української драматургії у 20-30-х роках. Творчість Миколи Куліша. Особливості та тематичне багатство драматургії Івана Кочерги. Драматургічна спадщина Івана Дніпровського та Якова Мамонтова. Розвиток драматургії в першій половині ХХ ст.: творчість Спиридона Черкасенка та Івана Микитенка</p>
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Форми поточного контролю: усні відповіді, конспекти, презентації, доповіді, творчі завдання Форма модульного контролю: тестова контрольна робота Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі</p>
<p>Інші інформації про дисципліни (політика дисципліни, технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p>Відповіді на практичних заняттях – 30 балів (максимум). Самостійна робота студента (тези наукових статей, конспект змісту художніх творів, підготовка доповідей і презентацій, ментальні карти) – 20 балів. Модульна контрольна робота – 50 балів. Разом: 100 балів Іспит (допуск у разі наявності 35 балів) – максимум 100 балів Технічне забезпечення: Classroom дисципліни</p>
<p>Базова література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 т. Т.4. – К.: ВЦ «Академія», 2015. 576 с. 2. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець ХІХ – початок ХХІ ст.: підручник: У 10 т. Т.5. К.: ВЦ «Академія», 2017. 574 с. 3. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. Кн.1,3, 4.. 4. Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4-х кн. К., 2002. Кн.2,3. 5. Жулинський М. Українська література. Творці і твори. К.: Либідь, 2011. 6. Трофименко Т. Усе, що ви хотіли знати про українську літературу. Романи. Харків: Віват, 2022. 301 с. 7. Кузьменко В. Історія української літератури: ХХ – початок ХХІ ст.: навчальний посібник: У 3 т. Т.1. К.: Академвидав, 2014.